

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

**ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
19 – 20 ЖОВТНЯ 2021 р.**

**«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»**

м. Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції 19-20 жовтня 2021 року. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2021. – 369 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Мельник Ю.М. - д-р екон. наук, професор, директор ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Купріна Н.М. – д.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Савенко І.І. – д.е.н., проф., Іванченкова Л.В. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Неустроєв Ю.Г. – к.е.н., доц.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

країни та про важливість еліти, яка керує державою та спонукає народ до боротьби.

Література

1. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. За ред. О.В. Скидана. «Публічне управління та адміністрування». - 2017.
2. «Державне управління: у 2 томах». За ред. Ю.В. Ковбасюка. - 2012.

ТЕОРІЯ «РОЗБИТИХ ВІКОН У СВІТЛІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА СУСПІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Мордовець М. В., к.політ.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

Актуальність обраної теми обумовлена тим, що будь-яка сфера життєдіяльності людини передбачає існування такої моральної складової як відповідальність. Сьогодні традиційне розуміння відповідальності у сучасному світі потребує переосмислення, на перший план висуваються серйозні проблеми глобалізації, зростання рівня насильства та зменшення рівня соціальної безпеки у громадських місцях. На початку XXI століття стало очевидним, що глобальні трансформації, викликані технічним прогресом, можуть призводити як до позитивних, так і негативних наслідків у житті людини. Вони загострили проблему меж людської діяльності, якості життя на нашій планеті. Іншими словами, процеси, що відбуваються у сучасному світі, об'єктивно ведуть до усвідомлення людством ступеня соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільно-історичної діяльності, що обумовлює актуальність досліджуваної нами проблеми.

У період трансформацій, пережитих в останні десятиліття українським суспільством, стверджувати, що існують які-небудь загальноприйняті стандарти поведінки складно. У сучасній Україні проблема формування соціальної відповідальності розглядається крізь призму побудови правової держави і громадянського суспільства, формування суспільної свідомості, гостро стоїть проблема формування особистості сучасної людини. Суспільство потребує відповідальної особистості. Це основна умова позитивного і продуктивного проведення соціальних реформ. Соціальний розвиток індивіда у сучасних умовах характеризується невизначеністю його соціалізації, що проявляється у руйнуванні колишніх цінностей і норм та вільної інтерпретації моральних ідеалів. Переважання у останні роки у вітчизняній політичній і соціальній сферах атмосфери безвідповідальності та абсолютного небажання замислюватися про наслідки власних дій свідчить про необхідність і значимості формування соціальної відповідальності.

У даному ракурсі досить злободенною уявляється теорія «розбитих вікон». Її створили 1982 році соціологи Джеймс Вілсон і Джордж Келлінг. Вони стверджували, що у несприятливій обстановці для окремої особистості простіше зайнятися хуліганством. Наприклад, якщо в будинку на вулиці є розбите вікно, це певним чином подає людям «приклад для наслідування». Ідея у багатьох вчених знайшла відгук, а державні структури вирішили перевірити її на практиці.

Одним з найнебезпечніших місць того часу в США була нью-йоркська підземка. Тут траплялося багато злочинів, вагони швидко псувалися, громадяни повсюди жбурляли сміття. Директор нью-йоркського метрополітену відповідно до соціологічної теорії розпочав очистку вагонів від написів, а начальник транспортної поліції ловив безбілетників. В той самий час мер Нью-Йорка привернув до наведення порядку у метро стільки поліцейських, що за 1990 рік кількість арештів збільшилася на 80%. Усі ці заходи дійсно спрацювали і метрополітен справді став набагато безпечнішим. Прихильники теорії стверджують, що вжиті заходи допомогли перемогти злочинність в Нью-Йорку.

З'ясувалося, що сама атмосфера порушення закону підштовхує людину до девіантної поведінки. Підтвердження цьому були отримані у результаті цікавих та наочних експериментів голландські соціологи, як про це написав журнал «Science» у 2008 році. В рамках одного з них вчені наклеїли на ручки 77 велосипедів, що стояли на парковці, звичайні рекламні листівки. В одному випадку це було зроблено у чистому місці (таку локацію вчені назвали «порядок дотримано»), а в іншому поруч з припаркованими велосипедами на стіні було намальовано безглузде хуліганське графіті. У першому випадку лише 25 велосипедистів (32%) вирішили кинути листівку там же, де її побачили, а решта взяли з собою, щоб закинути в перший-ліпший сміттєвий ящик на шляху. У другому випадку більшість листівок перетворились на сміття у тій же локації.

Дослідники у рамках схожих провокацій «прикрашали» дійсність не тільки візуальними проявами беззаконня (графіті, сміття навколо), але й звуковими. Наприклад, підривали петарди неподалік від місця проведення дослідів (в Голландії це дозволено лише під час новорічних свят). Вчені прийшли до висновку, що будь-яка девіантна поведінка оточуючих впливає на людину, підштовхуючи її до порушення закону.

Чому голландців так зацікавив американський досвід? Справа в тому, що країни Бенілюксу зіткнулися із соціальною катастрофою, пов'язаною з обігом наркотиків у країні. Експерименти з легалізацією окремих видів препаратів, заборонених у більшості країн, через кілька років обернулися жахливою наркотизацією населення як Нідерландів, так і сусідніх країн. Одночасно деякі міста стали місцями паломництва наркотурістів. Місцеві

силовики не прикладали особливих зусиль до боротьби з наркотрафіком. Окремі провінції Бельгії, зокрема Антверпен, захлеснула хвиля вуличної злочинності, вбивств, скоєних в стані наркотичного сп'яніння, грабежів, розбоїв, незаконних заволодінь, вандалізму, сімейного насильства. За даними національної асоціації з боротьби із проблемою алкогольної і наркотичної залежності, 21,6% опитаних студентів і учнів шкіл зізналися, що вживали наркотики, а 3,5% повідомили, що використовують їх систематично [1].

Влада регіону запозичила американський досвід наведення порядку на вулицях, і за кілька років злочинність зменшилася у рази. Стало більше піших патрулів як в містах, так і в сільській місцевості, до роботи залучили громадські організації. За сумлінне виконання обов'язків правоохоронцям підвищили платню. Велику увагу бельгійці приділили кадровій роботі з поліцією, акцент був зроблений на тимблдінг, підвищення культурного рівня співробітників. Було також розширено список заборонених препаратів, збільшені штрафи за вживання наркопрепаратів на вулиці та їх зберігання навіть у невеликих дозах.

Як доводить соціологія, злочин — це завжди результат безладу. Якщо вікно розбите і ніхто його не замінює, перехожі думають, що усім все одно і ніхто ні за що не відповідає. Після цього розіб'ють друге вікно, третє — і поступово відчуття безкарності і анархії поширяться з одного будинку на всю вулицю, потім — на район і усе місто. Люди зчитують наявність «розбитого скла» як відсутність покарання. Вони скоюють правопорушення, покарання не настає — і утворюється замкнене коло.

Секрет лежить у поведінковій психології мас. Якщо пресічні люди бачать, що інші особи порушують правила і їм це сходить з рук, то вони закономірно вважають, що можуть діяти так само. Тобто якщо на вашому подвір'ї хтось насмітив, а двірник одразу цього не прибрав, то швидко знайдуться ті, хто також не донесе непотріб до смітника. Якщо ж на тротуарі припарковано усього кілька автомобілів, то точно знайдуться й інші водії, які забажають залишити там і своє авто — звісно ж, «на 5 хвилин». Спрацьовує могутній соціальний сигнал: «Якщо інші можуть, значить, і я можу». Зворотний приклад — камери спостереження: сам факт їх наявності та потенційний ризик понести покарання змушує людей вести себе більш стримано.

Теорія розбитих вікон мала глибокі наслідки: вона дала правоохоронним органам можливість «жорстко реагувати» на поведінку. Вона уповноважила поліцію направляти зусилля на боротьбу із практиками, зумовленими злочинними уподобаннями. В той же час, вона приховала структурні причини расового та класового гноблення, які реально мають місце, наприклад, у американському суспільстві.

У багатьох країнах поліцейські першими вирішують чи порушив громадський порядок громадянин своїми діями чи ні. Це рішення часто приймається за відсутності чітких критеріїв дієздатності щодо психічного нездоров'я. Один з перших соціологів поліції Ігон Біттнер на матеріалі емпіричних досліджень в США описав фрустрацію і неготовність поліції приймати рішення з приводу «безумства» громадян. Він показав, що сприйняття поліцейськими ментального нездоров'я, по-перше, характеризується знаннями поліцейських про психічні відхилення, які засновані на пересічних стереотипах. По-друге, поліцейські стикаються із соціальними відхиленнями (втратою орієнтації, болем і недієздатністю і т. п.) набагато частіше, ніж інші професійні групи. Отже, спираючись на повсякденне знання про психологічні відхилення, вони формують вміння розділяти неадекватну поведінку на соціально небезпечну (таку, яке тягне за собою затримання) і на допустиму. Фактично, вони не мають реальних і науково обґрунтованих інструментів для цього, а рішення повинні приймати за лічені секунди [2]. Виникає серйозна проблема, яка є одночасно соціальною, правовою та юридичною проблемою.

Теорія розбитих вікон працює не тільки всередині гетто, а й у компанії, підприємстві, організації, у стосунках з клієнтами. Відомо, якщо ви хочете добитися певних дій від покупців, подумайте про те, як зменшити наявність «сигналів байдужості». Аналогом «розбитих вікон» може бути що завгодно: брудна форма працівників сервісу, безлад і неприбрані туалети. Саме тому «McDonald's» суворо стежить за тим, щоб їх приміщення завжди були чистими і акуратними. Покупці бачать це, зчитуючи порядок як знак того, що за цим місцем стежать — і тому менше сміять.

Отримані результати, безсумнівно, можуть бути використані українською владою з метою зменшення рівня злочинності, зростання соціальної безпеки та відповідальності. Тепер практично доведено, що порушення суспільних норм може наростати, як снігова куля, а боротися потрібно вже з найпершими їх проявами, тому що антигромадська поведінка може швидко стати звичною для багатьох. В такому випадку антисоціальна підсистема почне підтримувати сама себе. Кожен з нас, звичайно, повинен мати на увазі, що, кидаючи на газон банку з-під пива або виводячи на стіні непристойне слово, ми тим самим реально сприяємо зростанню злочинності і примноженню загального безладу.

Підсумовуючи вищевикладене можна зробити наступні висновки:

1. Теорія «розбитих вікон» довела свою ефективність під час вирішення проблем безпеки міста, однак залишається чимало аспектів, котрі потребують подальшого вивчення вченими.

2. Надбання соціології можуть бути з успіхом використані для створення більш безпечного середовища у місті, селі, навчальних закладах, бізнес-структурах.

3. Ознайомлення молоді із даною теорією саме по собі буде сприяти підвищенню рівня соціальної відповідальності студентів та формуванню високої правової свідомості громадян нашої країни.

Література

1. Clarke V Opportunities, precipitators and criminal decisions: a reply to wortley's critique of situational crime prevention / R. Clarke, D. Cornish // Crime Prevention Studies. – 2003. – vol. 16. – 41-96 p.

2. Голубош, В. 2021. Трансформація підходів поліцейського функціонування в руслі впровадження теорії розбитих вікон і моделі САРО. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 21, 1 (Сер 2021), 81-90.

3. Гишинский Я. И. Что же делать с преступностью? преступность, социальный контроль в обществе постмодерна. Санкт Петербург: Алетейя, 2017. С. 56-74.

4. Sherman, L. 1997. "Policing for Crime Prevention" In Preventing Crime: What Works, What Doesn't, What's Promising – A Report to the Attorney General of the United States. Washington, DC: U.S. Department of Justice.

ФОРМУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНОГО ПРОГРЕСУ

Черняк Г.А., к.і.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна

Рівень розвитку цивільно - патріотичної культури в суспільстві є фактором соціального прогресу. Саме цивільно-патріотична культура показує рівень виховання в людині соціально значущих цінностей, активної громадянської позиції, гордість за історію свого народу і рідного краю. Сучасна студентська молодь прагне неординарно мислити, креативно думати і діяти, що накладає особливі вимоги на проблему забезпечення ефективної мотивації і створення умов для формування цивільно-патріотичної культури особистості.

У статті розглядаються ключові компоненти формування цивільно-правової культури молоді на основі реалізації сучасних соціальних процесів, обґрунтовано ефективність процесу формування цивільно-патріотичної культури сучасної студентської молоді, і висвітлено, як на сьогоднішній день

	Одеса, Україна	
	АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
11.	Купріна Н.М., д.е.н., доцент, декан ф-ту ЕБіК; Комишан О.Ю., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	33
	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У СТУДЕНТІВ	
12.	Черкаський А.В., к.і.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	36
	РОЛЬ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ СОЦІАЛІЗАЦІЇ І ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	
13.	Черняк Г.А., к.і.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	39
	ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ КОНСТРУКТ СУЧАСНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН	
14.	Соловей А.О., к.і.н., доцент; Ботіка Т.С., к.і.н., доцент; Мамроцька О.А., к.і.н., доцент. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	41
	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ	
15.	Орлова В.А., к.ю.н., доцент. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	43
	ТЕОРІЯ «РОЗБИТИХ ВІКОН У СВІТЛІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА СУСПІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	
16.	Мордовець М. В., к.політ.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	45
	ФОРМУВАННЯ ЦИВІЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНОГО ПРОГРЕСУ	
17.	Черняк Г.А., к.і.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	49
	ДО ІСТОРІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ: МИХАЙЛО ТУГАН-БАРАНОВСЬКИЙ	
18.	Шишко О. Г., д.і.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	51
	PROBLEMATIC ASPECTS OF THE RECEIVABLES AUDIT OF ENTERPRISES	
19.	Ступницька Т.М., к.е.н., доцент; Володіна О.П., асистент; Накорик А., магістрант. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	53
	ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	
20.	Купріна Н.М., д.е.н., доцент, декан ф-ту ЕБіК; Величко О.М., бакалавр. ОНАХТ, м. Одеса, Україна	56
	АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ АУДИТУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ	
21.	Баранюк Х.О., д-р філософії (PhD), ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса, Україна	58
	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ	
22.	Момотлива С.Л., викладач вищої категорії, Одеський фаховий коледж економіки, права, готельно-ресторанного бізнесу, м. Одеса, Україна	62